

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання
(повна назва інституту/факультету)

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Олександра КАРІНЦЕВА
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

(бакалавр / магістр)

зі спеціальності 051 Економіка,
(код та назва)

освітньо-професійної програми Економіка і бізнес
(освітньо-професійної / освітньо-наукової) (назва програми)

на тему: _____ Ефективність інвестиційної діяльності в Україні _____

Здобувача(ки) групи **Едн-01р** _____ Гужва Олександр Олександрович
(шифр групи) (прізвище, ім'я, по
батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ (підпис)

Олександр Гужва _____
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник _____ проф.Олександра Карінцева _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Суми – 2024

ЗМІСТ

Анотація.....	
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1 Поняття інвестиційної діяльності та проблеми її активізації в Україні.....	6
1.2 Види інвестицій.....	13
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ.....	19
2.1 Загальна інвестиційна діяльність підприємств Сумського регіону у передвоєнний період.....	13
2.2 Програма залучення інвестицій та стратегічні цілі для збільшення привабливості Сумської області для інвесторів.....	27
РОЗДІЛ 3 ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	29
3.1 SWOT – аналіз інвестиційної діяльності Сумського регіону Краснопільської громади	29
3.2 Перспективи активізації інвестиційної діяльності Сумського регіону Краснопільської громади.....	34
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	42

Анотація

Кваліфікаційна робота вміщує 38 сторінки тексту; 3 розділи; 5 рисунків; 3 таблиць; 2 формули; список використаних джерел з 25 джерела.

Мета роботи: полягає у вивченні чинників, що забезпечують ефективність інвестиційної діяльності, методів її оцінювання та шляхів розвитку українського ринку для іноземних інвесторів, враховуючи виклики, пов'язані з війною.

Об'єкт дослідження: інвестиції та інвестиційні процеси

Предмет дослідження : оцінка факторів, що впливають на ефективність інвестиційної діяльності в сучасних умовах.

Метод дослідження: аналіз, порівняння.

В першому розділі роботи “ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ” розглядаються основні поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства та проблеми її активізації в Україні.

У другому розділі роботи “ СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ ” досліджується інвестиційна діяльність підприємств Сумського регіону у передвоєнний період та стратегічні цілі для збільшення привабливості Сумської області для інвесторів.

У третьому розділі роботи “ ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД на прикладі Краснопільської громади проведено SWOT – аналіз інвестиційної діяльності Сумського регіону та виявлені перспективи активізації інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиція, інвестиційна діяльність, ефективність, ринкові можливості, активізація інвестиційної діяльності.

ВСТУП

Одним з найважливіших викликів, з яким сучасна Україна зіштовхується, є відновлення економіки країни внаслідок воєнної агресії з боку росії [40]. З початку війни вітчизняному бізнесу прийшлося нелегко, але починаючи з 2023 року вже можна говорити про відновлення вітчизняних потужностей. Найбільше нарощують потужності сільське господарство та торгівельний бізнес, будівництво. Прогнозується що ситуація і надалі буде покращуватися, в тому числі за рахунок міжнародної допомоги.

Серед чинників, які безпосередньо впливають на темпи економічного зростання, безсумнівно варто виділити інвестиційну сферу. Інвестиції є підґрунтям прогресу країни, і їх значення для розвитку як економіки так і суспільства надзвичайно велике [29, 33, 35, 36, 37, 43, 44, 48, 54, 63].

З одного боку воєнні дії, а з іншого - невдалий вибір напрямків інвестування, необдумане вкладання коштів у малоефективні проекти та недостатньо обґрунтовані бізнес-рішення, все це призвело до призупинення інвестиційних процесів, що, в свою чергу, спричинило загострення інвестиційної кризи в Україні в цілому, а також у більшості її регіонів і на підприємствах.

Для подолання глибокої інвестиційної кризи необхідно розробити нову методологію та теорію управління інвестиційним процесом, оскільки нинішня система фактично втрачена. Для створення сприятливого клімату, який би сприяв економічному розвитку пріоритетних галузей, модернізації виробництва та впровадженню передових технологій, потрібні чіткі та довгострокові регуляторні рішення щодо державного захисту капіталу інвесторів [30, 39, 41, 42, 47, 52, 53, 58, 59]. Законодавча база повинна містити чітко визначені умови для інвестицій як зовнішніх, так і внутрішніх ресурсів.

Розвинений інвестиційний комплекс є ключем до стабілізації вітчизняної економіки, впровадження передових технологій і досягнень технічного прогресу, а також вирішення значущих соціально-економічних задач [28, 34, 38, 45, 46, 66].

В умовах триваючої війни Україні особливо необхідні додаткові інвестиційні кошти для стабілізації та підвищення рівня економіки. Зважаючи на свій потенціал, країна може стати провідною в Європі, залучаючи прямі іноземні інвестиції навіть у нинішніх складних умовах.

Мета цієї роботи полягає у вивченні чинників, що забезпечують ефективність інвестиційної діяльності, методів її оцінювання та шляхів розвитку українського ринку для іноземних інвесторів, враховуючи виклики, пов'язані з війною.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Поняття інвестиційної діяльності та проблеми її активізації в Україні

У світлі триваючої війни в Україні, завдання управління інвестиційним процесом стають ще більш актуальними і складними. Військовий конфлікт значно ускладнює економічну ситуацію, тому необхідно враховувати специфічні виклики, що постають перед країною в умовах війни.

Передусім, необхідно створити спеціальні умови для інвестицій в регіонах, які найбільше постраждали від воєнних дій. Це включає надання додаткових податкових пільг, грантів та субсидій для бізнесів, що готові інвестувати у відновлення та розвиток цих територій. Пріоритетом має стати підтримка проектів, спрямованих на відбудову інфраструктури, створення нових робочих місць та відновлення місцевої економіки.

Також важливо забезпечити стійкість і безперервність функціонування критичної інфраструктури. Інвестори повинні мати гарантії безпеки своїх вкладень, тому держава має забезпечити надійний захист стратегічних об'єктів та створити умови для безпечної діяльності бізнесу навіть в умовах конфлікту.

Зважаючи на нестабільну ситуацію, особливу увагу слід приділити підтримці малого та середнього бізнесу, який є основою економічної стійкості країни. Державна допомога може включати спрощення процедур доступу до фінансових ресурсів, надання пільгових кредитів, а також розвиток програм навчання та консалтингу для підприємців.

Необхідно також залучати міжнародні інвестиції та гранти, які можуть стати важливим джерелом фінансування відновлювальних та інноваційних проектів. Для цього важливо активно працювати з міжнародними

фінансовими інституціями, фондами та урядами інших країн, демонструючи перспективи та потенціал України навіть в умовах війни.

Нарешті, довгострокові стратегічні плани повинні включати заходи для швидкої адаптації до післявоєнного відновлення. Це може включати створення фондів для відновлення, розвиток державних програм реабілітації економіки та соціальної підтримки населення.

Управління розвитком компанії в таких умовах вимагає високого рівня адаптивності, стратегічного мислення та ефективної взаємодії з державними структурами. Тільки комплексний і зважений підхід дозволить не лише подолати виклики, але й забезпечити сталий розвиток та процвітання в майбутньому.

У сучасному світі поняття інвестицій та інвестування увійшли в науковий дискурс внаслідок реформування економіки у напрямку ринкових відносин. Вітчизняні та закордонні науковці трактують інвестиції як довгострокове вкладення капіталу в різні галузі економіки, інфраструктуру, соціальні програми, охорону довкілля як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях з метою розвитку виробництва, соціальної сфери, підприємництва та отримання прибутку.

Зокрема, діяльність, що пов'язана з інвестиціями охоплює різні практичні заходи юридичних осіб, держави та громадян, спрямовані на реалізацію інвестицій. В Україні діє досить широке правове поле, щодо регулювання цієї діяльності, включаючи понад 100 нормативно-правових актів.

Можна відмітити такі Закони України, як «Про інвестиційну діяльність»[10], Закон України «Про іноземні інвестиції»[9] і Закон України «Про державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні»[11]. Ці законодавчі акти створюють правову базу для регулювання діяльності, пов'язана з інвестиціями .

Законодавство гарантує, що всі учасники інвестиційної діяльності мають однакові права, незалежно від того, якою є форма власності чи метод господарювання. Вони мають право вільно обирати свої цілі, напрямки, види та обсяги інвестицій, а також залучати до співпраці будь-яких учасників інвестиційного процесу на умовах договору, включаючи організацію конкурсів і торгів.

Додатково, законодавство створює рівні умови для всіх учасників інвестиційної діяльності, щоб забезпечити їхню рівність перед законом і захист прав та інтересів. Це сприяє розвитку конкуренції і створенню сприятливого середовища для залучення інвестицій та розвитку бізнесу в країні.

Інвестиції, згідно з правовими нормами України, охоплюють різноманітні види майна та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в різні сфери діяльності з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту. Серед цих активів можна виділити такі:

- Грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші фінансові інструменти.
- Рухоме і нерухоме майно, яке може бути вкладене в різні проекти.
- Інтелектуальна власність, така як авторські права, патенти, технічні документації, інноваційні розробки.
- Накопичені знання та технічний досвід, які можуть мати велике значення для розвитку певних галузей.
- Майнові права на користування землею, водними ресурсами, будівлями, спорудами та обладнанням.

Цей широкий спектр інвестиційних активів відображає різноманітність можливих напрямків та областей, в які можна вкладати капітал з метою забезпечення економічного розвитку та досягнення стратегічних цілей.

На сьогоднішній день внаслідок війни країна немає достатніх коштів для інвестування. В такій ситуації, значну привабливість набувають інвестиції з-за кордону, залучені від іноземних інвесторів.

Іноземні інвестори мають законне право здійснювати інвестиції на території України через наступні методи:

1. Прямі інвестиції: Іноземні інвестори можуть створювати свої підприємства, філії або представництва в Україні для здійснення бізнесу.
2. Портфельні інвестиції: Іноземні інвестори можуть придбати фінансові інструменти, такі як акції, облігації чи інші цінні папери, в українських компаніях чи фондах.
3. Інвестиції в нерухомість: Іноземні інвестори можуть придбати нерухомість в Україні, таку як земельні ділянки, будівлі, апартаменти, з метою подальшого використання або здачі в оренду.
4. Інвестиції у спільні підприємства: Іноземні інвестори можуть утворювати спільні підприємства з українськими партнерами для спільного здійснення бізнесу в Україні.
5. Інвестиції в інфраструктуру: Іноземні інвестори можуть здійснювати інвестиції в будівництво та розвиток інфраструктурних об'єктів, таких як дороги, залізниці, порти, аеропорти тощо.

Ці методи надають іноземним інвесторам можливість вибору найбільш підходящого способу реалізації їхніх інвестиційних стратегій в Україні.

Україна, не дивлячись на свої стратегічне географічне положення, багаті природні ресурси та кваліфіковану робочу силу, до воєнної агресії не змогла реалізувати свій повний потенціал через недосконалість економічного

середовища. Це було пов'язано з тим, що державне втручання в ринкові процеси, адміністративні перешкоди та недоліки у приватизації перешкоджають розвитку бізнесу і розбудові інвестиційної привабливості. В умовах війни це ще більше ускладнюється.

В загалі інвестиційна привабливість залежить від різних чинників, що формуються на різних рівнях. Імідж держави відноситься до макроекономічного рівня, де визначаються складові, що впливають на різні аспекти економіки.

Інвестиційна привабливість держави визначається комплексом факторів, які впливають на рішення інвесторів про вкладання капіталу в економіку цієї країни. Ось деякі з найважливіших факторів:

- Макроекономічна стабільність: Інвестори шукають державу зі стабільною економікою, де інфляція та інші макроекономічні показники під контролем. Наприклад, Швейцарія відома своєю стабільністю та низьким рівнем інфляції, що робить її привабливою для інвестицій.
- Правова система та захист прав власності: Інвестори шукають країну з прозорою та ефективною правовою системою, яка забезпечує захист їхніх прав і інтересів. Наприклад, Сінгапур відомий своєю надійною правовою системою, яка приваблює багато інвесторів.
- Політична стабільність: Інвестори шукають країну з політичною стабільністю, де немає значних політичних ризиків або неспокій. Наприклад, Норвегія відома своєю політичною стабільністю та прозорими політичними процесами.
- Інфраструктура: Інвестори оцінюють наявність розвиненої та ефективною інфраструктури, такої як дороги, залізниці, порти та

комунікаційні мережі. Наприклад, Японія відома своєю високорозвиненою транспортною та технологічною інфраструктурою.

- Людський капітал: Інвестори оцінюють якість робочої сили в країні, її кваліфікацію та доступність. Країни з високим рівнем освіти та навичок, наприклад, США або Німеччина, можуть бути більш привабливими для інвесторів.
- Ринковий доступ: Інвестори оцінюють доступ до внутрішнього та зовнішнього ринків для збуту продукції та послуг. Наприклад, Європейський Союз пропонує широкий ринок для бізнесу.

Ці фактори спільно впливають на інвестиційну привабливість країни і визначають його успіх у залученні інвестиційного капіталу.

Один з показників, який використовується для об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості країни, є індекс інвестиційної привабливості. Цей індекс розраховується за методологією Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА). [8] (рис.1.1)

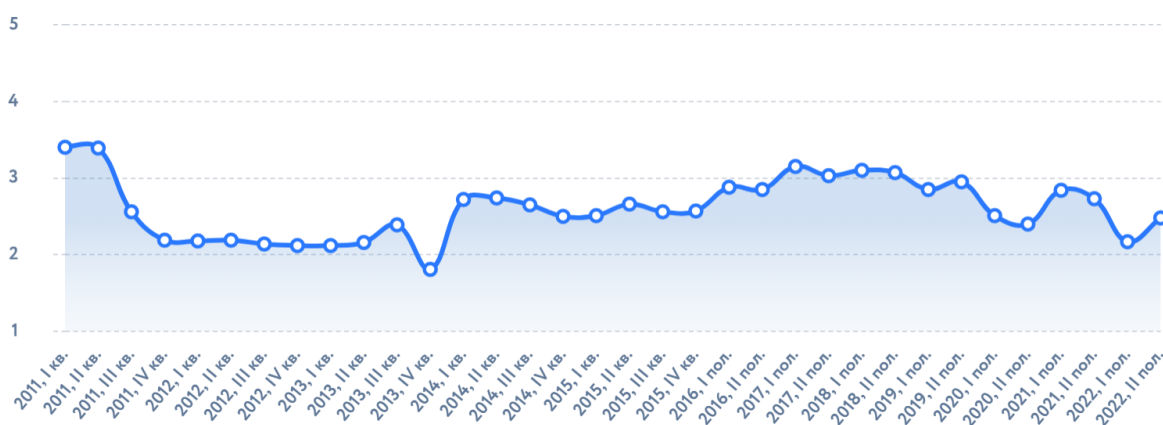

Рисунок 1.1– Індекс інвестиційної привабливості України у 2011– 2022 рр.

Так, індекс інвестиційної привабливості - це ключовий інструмент для оцінки привабливості країни для інвестицій. Цей індекс зазвичай складається з комплексу показників, що відображають різні аспекти бізнес-середовища та

інвестиційного клімату країни. Деякі з головних показників, що можуть включатися до індексу інвестиційної привабливості, включають:

Стабільність макроекономічного середовища: Включає такі показники, як інфляція, валютний курс, рівень безробіття та інші, які свідчать про стабільність економіки.

Правова система та регулююче середовище: Оцінюється якість правової системи, захист прав власності, наявність корупції, ефективність регулювання бізнесу.

Інфраструктура та доступність ресурсів: Включає рівень розвитку транспортної, комунікаційної, енергетичної та іншої інфраструктури, а також доступність людських та природних ресурсів.

Людський капітал та ринок праці: Оцінює якість освіти, кваліфікацію робочої сили, рівень зайнятості та інші фактори, пов'язані з ринком праці.

Ринковий доступ та міжнародна інтеграція: Включає доступ до ринків збуту та постачання, умови торгівлі та інші аспекти міжнародної інтеграції.

Ці показники дозволяють інвесторам отримати об'єктивну картину про можливості та ризики інвестування в певну країну, а також порівняти інвестиційну привабливість різних країн між собою.

Європейська Бізнес Асоціація проводить дослідження «Індекс інвестиційної привабливості України» з 2008 року. За всю історію вимірювання Індекс жодного разу не сягнув позитивної зони – вище 4 балів.

[8]

До чинників, що не задовольняють інвесторів, відносяться: високий рівень корупції (78%), відсутність довіри до судової системи (74%), тіньова економіка – 65% та технічні бар'єри у торгівлі (8,6%). Також до цих

чинників з 2013 року додалась ще політична нестабільність, що змушує інвесторів працювати в умовах невизначеності.

1.2 Види інвестицій

Розглянемо систему класифікації інвестицій за різними характеристиками, яка використовується для обліку, аналізу та планування.

Інвестиції можна класифікувати за різними ознаками, такими як об'єкт інвестування, тривалість, сфера застосування та інші. Ось кілька основних видів інвестицій: (рисунок 1.2):

Рис 1.2 Види інвестицій

1. За об'єктом інвестування:

Фінансові інвестиції: Вкладання коштів у фінансові інструменти, такі як акції, облігації, цінні папери, банківські вклади тощо.

Реальні інвестиції: Інвестування в реальні об'єкти, такі як нерухомість, машини, обладнання, технології, інфраструктуру тощо.

2. За тривалістю:

Короткострокові інвестиції: Інвестиції з короткотерміновими цілями, які зазвичай тривають до одного року.

Довгострокові інвестиції: Інвестиції з тривалістю більше одного року, спрямовані на отримання прибутку в майбутньому.

3. За сферою застосування:

Прямі інвестиції: Інвестування у створення або придбання конкретних активів або підприємств з метою управління ними та отримання прибутку.

Портфельні інвестиції: Інвестиції у фінансові інструменти через придбання акцій, облігацій, фондових індексів тощо, без прямого управління активами.

4. За ризиком:

Консервативні інвестиції: Інвестиції з низьким рівнем ризику, зазвичай пов'язані з фінансовими інструментами з гарантованим доходом, але з невеликим потенціалом прибутку.

Агресивні інвестиції: Інвестиції з високим рівнем ризику, але з великим потенціалом прибутку, такі як інвестування у стартапи, акції високотехнологічних компаній тощо.

Класифікація інвестицій може варіюватися в залежності від контексту та методології.

Звичайно, додаткові пояснення можуть допомогти краще зрозуміти кожен з видів інвестицій:

Фінансові інвестиції: Цей вид інвестицій охоплює будь-які фінансові активи, такі як акції, облігації, цінні папери та банківські вклади. Інвестори вкладають свої гроші в ці інструменти з метою отримання прибутку від їх зростання вартості або виплати відсотків або дивідендів.

Реальні інвестиції: Це інвестиції в реальні об'єкти, такі як нерухомість, машини, технології та інфраструктура. Наприклад, компанія може

інвестувати в оновлення свого обладнання або розширення виробничих потужностей.

Короткострокові інвестиції: Це інвестиції, які мають тривалість до одного року. Наприклад, це можуть бути торгівельні операції на фондовому ринку або короткострокові банківські депозити.

Довгострокові інвестиції: Ці інвестиції мають тривалість більше одного року і зазвичай спрямовані на отримання прибутку в майбутньому, наприклад, інвестування в пенсійні фонди або покупку нерухомості з метою здати в оренду.

Прямі інвестиції: Інвестори напряму вкладають свої кошти в підприємства або активи з метою управління ними та отримання прибутку. Наприклад, засновник компанії може інвестувати в розвиток власного бізнесу.

Портфельні інвестиції: Це інвестиції у фінансові інструменти через придбання акцій, облігацій, фондових індексів тощо. Інвестори не отримують прямого управління активами, але мають можливість заробити на їхньому зростанні вартості або виплаті відсотків.

Ці види інвестицій можуть бути поєднані або використовуватися окремо в залежності від фінансових цілей та ризикових уподобань інвестора.

—

Розподіл між реальними і фінансовими інвестиціями залежить від стану та особливостей економіки, а також її інституційної системи. Фінансові інвестиції переважають у країнах з високорозвиненою ринковою економікою, тому що ключовим джерелом фінансування для бізнес-проектів є емісія цінних паперів та їх продаж на фондовому ринку. При цьому варто сказати, що обидва типи інвестицій направлені на створення матеріально-технічної бази, включаючи дослідницьку та інноваційну діяльність бізнесу. Фінансові

інвестиції включають залучення коштів шляхом продажу цінних паперів на первинному ринку, тоді як операції на вторинному ринку лише змінюють власників цих паперів і не приводять до нового потоку коштів для емітента. Таким чином, термін "фінансові інвестиції" стосується інвестицій, створених на первинному ринку цінних паперів, у той час як операції на вторинному ринку можуть лише опосередковано збільшити інвестиції в разі позитивної динаміки акцій компанії, що полегшує їхнє продовження при наступних емісіях.

Продовжуючи думку, важливо врахувати, що фінансові інвестиції можуть бути більш ризикованими, оскільки їхні винагороди часто залежать від коливань на фондовому ринку та інших фінансових чинників. У той же час, реальні інвестиції, такі як будівництво нових об'єктів, розвиток інфраструктури або розширення виробництва, можуть бути більш стабільними, оскільки вони спираються на конкретні активи та матеріальні ресурси.

Таким чином, рівновага між цими двома типами інвестицій може забезпечити ефективне розподілення ресурсів та забезпечити збалансований розвиток економіки. У країнах зі стабільною фінансовою системою та розвиненим ринком цінних паперів фінансові інвестиції можуть бути основним джерелом фінансування для багатьох проектів. Однак в умовах економічної нестабільності або нерозвиненого фінансового ринку реальні інвестиції можуть виявитися більш привабливими, оскільки вони забезпечують більшу стабільність та контроль над активами.

В залежності, як капітал використовується в інвестиційному процесі, можна виділити три типи: первинні інвестиції, реінвестиції і деінвестиції.

Звичайно, розуміння різних типів інвестицій може допомогти краще усвідомити, як капітал використовується в економіці. Ось їхні пояснення з прикладами:

- Первинні інвестиції: Це вкладення капіталу в нові або існуючі активи з метою отримання прибутку або збільшення вартості цих активів у майбутньому. Наприклад, компанія може інвестувати в будівництво нового заводу або придбання нового обладнання для розширення виробництва. Це дозволяє їй збільшити обсяг продукції та прибуток у майбутньому.
- Реінвестиції: Це використання прибутку або здобутків від існуючих інвестицій для подальшого розвитку або розширення бізнесу. Наприклад, якщо компанія отримує прибуток від свого виробництва, вона може використовувати ці кошти для придбання нового обладнання або введення нової продукційної лінії.
- Деінвестиції: Це процес відчуження або зменшення існуючих інвестицій з метою зменшення ризиків або оптимізації портфеля активів. Наприклад, якщо компанія вирішує продати застаріле обладнання або зупинити виробництво певного продукту, це є прикладом деінвестиції.

Враховуючи ці типи інвестицій, компанії можуть керувати своїм капіталом для максимізації прибутку та ефективного використання ресурсів.

Класифікація форм інвестицій і видів інвесторів дозволяє менеджерам господарюючого суб'єкта більш ефективно управляти інвестиційним портфелем.

РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ

2.1 Загальна інвестиційна діяльність підприємств Сумського регіону у передвоєнний період

Економічний розвиток держави або будь якої території безпосередньо пов'язаний з інвестиційним процесом. Обсяг і характер інвестицій мають велике значення для управління регіоном і визначаються з урахуванням його особливостей. Активізація інвестиційної діяльності є важливою для України загалом і для Сумської області зокрема.

Для активізації інвестиційної регіональної діяльності ключовим завданням політики є забезпечення сприятливих умов для ефективних зарубіжних інвестицій в економіку регіону. Така діяльність забезпечує бюджетну ефективність завдяки збільшенню доходів або зменшенню витрат. При цьому важливим є дослідження потоку іноземних інвестицій у контексті структурних змін.

Відображення прямих іноземних інвестицій Сумської області за 2017–2021 рр. наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1. Відображення обсягу ПІІ Сумської області за 2017–2021 рр., у % до попереднього року

Регіон	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
Сумська область	106,8	109,4	62,4	75,6	95,4

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) Сумської області

за 2017–2021 роки зазначено у таблиці 2.2 [24]

Таблиця 2.2. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) Сумської області
за 2017–2021

(млн.дол.

США)

Станом на 01 січня	Прямі інвестиції в область	Прямі інвестиції з області
2017	199,1	2,0
2018	190,0	3,1
2019	181,5	3,1
2020	184,5	2,9
31.12.2021	198,0	4,0

В таблиці 2.3 наведено інформацію про розподіл капітальних інвестицій за видами активів у Сумській області протягом періоду з 2017 по 2021 роки. [24]

Таблиця 2.3 – Капітальні інвестиції за видами активів у Сумській області

за 2016–2020 роки (тис.грн)

	2017	2018	2019	2020	2021
Усього	5762584	6947128	77498894	7734230	7200076
Інвестиції в матеріальні активи	5593261	6872381	7669237	7594440	7111748
Будівлі житлові	521023	494471	535587	548117	470853
Будівлі нежитлові	852056	877316	1184673	1376256	1003571
Інженерні споруди	592250	569325	793496	1176847	1193759
Машини, обладнання та інвентар	2628949	3477859	3813683	2983221	3078981
Транспортні засоби	758105	1116173	996202	1129249	959970
Земля	20696	1747	6019	12095	25858
Довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	99386	196724	163385	179290	161931
Інші матеріальні активи	120796	138766	176192	190365	216825
Інвестиції в нематеріальні активи	169323	74747	80657	139790	88328

Згідно з даними представленої таблиці, можна зробити висновок про позитивну тенденцію зміни капітальних інвестицій.

На 30 червня 2021 року загальний обсяг прямих інвестицій, що були залучені до економіки Сумського регіону, становив 354,8 мільйона доларів США, що на 2,8% більше порівняно з показниками 2020 року (30 червня 2020 року – 345 мільйонів доларів США).

Інвестиції до Сумського регіону надходили з 28 країн світу. З країн Європейського Союзу було залучено 290,2 мільйона доларів США, що становить 81,8% від загального обсягу інвестицій, тоді як інші країни внесли 64,6 мільйона доларів США, що складає 18,2%. [13]

Серед найзначніших інвесторів у бізнес регіону виділяються партнери з Нідерландів, які вклали 139,1 мільйона доларів США, Кіпру – 110,7 мільйона доларів США, та США – 22,2 мільйона доларів США. Ці країни стали основними джерелами інвестицій для розвитку економіки регіону. [8]

При цьому найбільша частина прямих інвестицій йшла в промислові регіональні підприємства, що складає 73,6% від загального обсягу, а також в бізнес, що займається нерухомим майном (8,8%), транспортом, складським господарством, поштовою та кур'єрською діяльністю (7,9%). [13]

Значна увага приділялась бізнес-проектам у таких сферах, як освіта, громадський транспорт, безпека, цифровізація публічних послуг, зокрема в галузі аудиту та інвентаризації земельного банку територіальних громад, включаючи державно-приватне партнерство.

Для знайомства з інвестиційним потенціалом регіону для потенційних інвесторів було підготовлено такі матеріали: інвестиційна карта Сумської області, презентаційна книга "Сумщина – край, що чарує та надихає", презентаційне відео про Сумщину як візитна картка регіону, а також презентаційні матеріали та буклети про індустріальні парки "Свема", "Тростянець" та "Суми". При цьому надано всі необхідні дані щодо контактів уповноважених осіб для супроводу інвесторів, доступна на офіційному веб-

сайті Сумської обласної державної адміністрації у розділі "Інвестиційна діяльність". Це повинно полегшити роботи з потенційними інвесторами.

Останні п'ять років перед початком воєнної агресії місто Суми зберігало свою високу інвестиційну привабливість на рівні «invA-». Також регіон мав доволі стабільний показник кредитного рейтингу на рівні «uaA-». [2]

Динаміка надходжень доходів бюджету регіону за 2020 – 2021 роки та прогнозних надходжень у 2022 році представлено на рисунку 2.1. Прогноз був зроблений до війни[5]

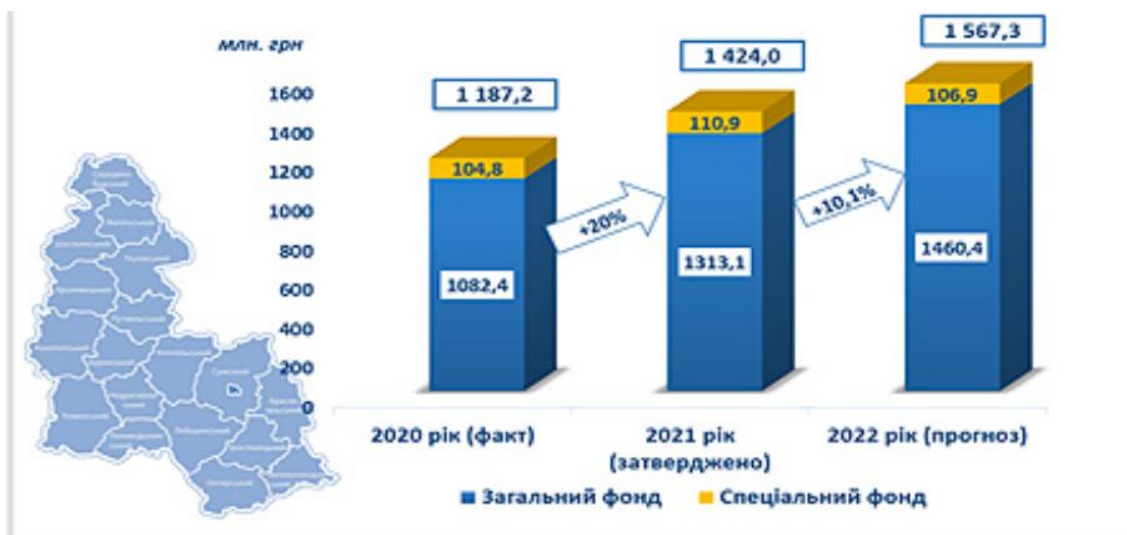

Рисунок 2.1 – Доходи обласного бюджету(довоєнний період)

Міжнародні фінансові та донорські організації, з якими співпрацює міська рада Сумського регіону [2]:

- Європейський інвестиційний банк (ЄІБ);
- Північна екологічна фінансова корпорація (NEFCO);
- Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ);
- Європейський союз (ЄС);

- Інвестиційна платформа добросусідства ЄС (NIP);
- Фонд Єдиного Економічного Простору та Норвегії (Фонд ЄЕП та Норвегії).

Можна говорити про такі успішні впроваджені інвестиційні історії Сумського регіону (рисунок 2.2)

Рисунок 2.2 – Муніципальні інвестиційні проекти

Навіть при врахуванні привабливості Сумщини для залучення інвестицій, після оцінки передвоєнного стану та порівняння з потенційними можливостями можна зробити такі висновки:

1. Розміри іноземних інвестицій не відповідали регіональним потребам економічного зростання.
2. Спостерігається не повне функціонування та недостатність інвестиційної інфраструктури у вигляді відсутності розвиненого

фондового ринку, що як наслідок обмежує розвиток портфельних інвестицій.

3. Відсоток ймовірного залучення зовнішнього капіталу не може перевищити 70%, в тому числі за умови підвищення фінансового рейтингу України міжнародними агентствами протягом наступних років.

Отже, після аналізу інвестиційної діяльності в Сумського регіону у передвоєнний період можна зробити наступні висновки:

- Обсяг прямих іноземних інвестицій недостатній для потреб економічного зростання регіону. Це вказує на потребу в активній просуванні та привабленні іноземних інвесторів.
- Інвестиційна інфраструктура потребує подальшого розвитку, зокрема, у створенні розвиненого фондового ринку для забезпечення різноманітності інвестиційних можливостей.
- Для залучення більшого зовнішнього капіталу необхідно підвищення фінансового рейтингу України, що може відбутися за умови виконання необхідних реформ та політичної стабільності.

Ці висновки показують важливі напрямки для подальшої роботи з метою підвищення інвестиційної привабливості та економічного розвитку Сумської області.

2.2 Програма залучення інвестицій та стратегічні цілі для збільшення привабливості Сумської області для інвесторів

Починаючи з 2004 року у Сумському регіоні щорічно проводився захід "Слобожанський міст" – це Всесвітня виставка міжнародного міжрегіонального та зовнішньоекономічного співробітництва на Сумщині.

При цьому ключова мета такого заходу – це презентація економічних та культурних передумов розвитку потенціалу регіону та сприяння встановленню бізнес-зв'язків із зарубіжними колегами з метою залучення іноземних інвестицій.

Вперше у регіоні відбувся Міжнародний інвестиційний форум "Інвестиції в Сумській області–2016. Україна–Польща: Інвестиції. Розвиток. Партнерство", який проходив на базі навчального закладу області. Як наслідок цього форуму стало значне посилення співпраці між Україною та Польщею, зокрема у галузях сільського господарства, переробки та інформаційних технологій. У цьому ж році в Сумському регіоні відбулося 22 міжнародних заходи, в яких приймали участь представники 13 країн, включаючи Бельгію, Білорусь, Іран, Китай, Македонію, Німеччину, Польщу, Словаччину, США, Францію, Індію, Бразилію та Казахстан. В рамках цих проектів Сумський регіон відвідали вісім іноземних бізнес-партнерів.

Крім того, доволі успішно пройшла програма тренінгів, проведених Федеральним міністерством економіки та енергетики Німеччини, на тему "Німеччина–Україна: відповідне партнерство з Німеччиною". Ця програма проводилася перед за все з метою забезпечення українськими бізнес-менеджерами досвідом європейського управління та встановлення бізнес-контактів з представниками німецьких підприємств. У рамках цього проекту, представники 27 підприємств регіону виїхали на стажування до Німеччини з метою встановлення співпраці між німецькими та українськими підприємствами.

Щодо розвитку інвестиційної інфраструктури у Сумському регіоні здійснюються заходи в таких напрямках:

- Продовжується впровадження Закону України "Про індустриальні парки", що передбачає державну підтримку для створення та розвитку індустриальних парків.

- Здійснюється підтримка бізнес-суб'єктів у методологічному та інформаційному, а також сприяння у отриманні їм державної допомоги відповідно до чинного законодавства з метою залучення інвестицій для створення та ефективного функціонування індустріальних парків.

Тобто, у регіоні активно працювали над реалізацією моделі індустріальних парків та забезпеченням їх ефективного розвитку шляхом надання необхідної підтримки та залучення інвестицій.

Для створення привабливішого іміджу Сумської області необхідно вирішити такі основні завдання :

1. Розробка інвестиційного портфеля: Потрібно створити інвестиційний портфель, який відповідатиме міжнародним стандартам, що допоможе залучити іноземних інвесторів.
2. Збільшення інформованості громади: Необхідно підвищити рівень обізнаності суспільства щодо пріоритетів економічного розвитку регіону та форм державної підтримки, що сприятиме активнішій участі місцевих підприємців.
3. Протидія монополізму: Необхідно активно боротися з нецивілізованим монополізмом у сфері майна, послуг та ресурсів, оскільки він перешкоджає створенню конкурентного середовища та ставить під загрозу безпеку підприємництва.
4. Забезпечення прозорості: Потрібно забезпечити прозорість тендерних процесів та приватизації на регіональному рівні, що підвищить довіру інвесторів і сприятиме чесній конкуренції.
5. Підвищення кваліфікації менеджерів: Важливо збільшити кількість кваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати з іноземними інвесторами, що покращить

управління інвестиційними проектами і підвищить їх успішність.

Співпрацюючи із зовнішніми інвесторами, важливо враховувати їхню мотивацію. Це дозволить налагодити діалог і знайти оптимальні підходи до процесу інвестування. Активна позиція та комплексний підхід до вирішення проблем інвестиційної діяльності на мікро- та макроекономічних рівнях дадуть змогу максимально ефективно реалізувати інвестиційний потенціал даного регіону. Це стане основою для її сталого економічного розвитку в майбутньому.

3 Ефективність інвестиційної діяльності регіону у воєнний період

3.1 SWOT – аналіз інвестиційної діяльності Сумського регіону Краснопільської громади

Після закінчення війни Україна має всі шанси стати дуже привабливою країною для іноземних інвестицій. Щоб розглянути перспективи Сумщини можна застосувати SWOT – аналіз, що включає в себе аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища регіону та має за мету визначити загрози, що можуть бути виникнути для інвестиційної діяльності, можливості, які відкриваються в майбутньому, а також проаналізувати сильні та слабкі сторони регіону.

Розглянемо ці чотири фактори за допомогою таблиці 3.1

Таблиця 3.1 SWOT – аналіз інвестиційної діяльності Сумського регіону

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу та інвестування; • Наявність природних ресурсів (корисні копалини (нафта, газ), земельні, водні, лісові ресурси); • Наявність сировинної бази для подальшої переробки сільськогосподарської продукції; • Наявність виробничої бази в машинобудуванні та хімічній галузі; • Наявність науково-технічної бази для підготовки кадрів; • Висока кваліфікація наукових працівників, наявність розгалуженої мережі закладів вищої освіти та наукових установ; • Наявність потужностей для виробництва біопалива, біоетанолу та біогазу; • Наявність пам'яток історії та культури, багатий природно-заповідний фонд; • Запровадження зони вільної торгівлі між Україною та країнами ЄС. <p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення сприятливого інвестиційного клімату; • Скорочення енергоспоживання через активне впровадження енергоефективних технологій; • Підвищення ефективності наукового потенціалу; • Розвиток органічного землеробства; • Розвиток будівельної галузі • Розвиток ІТ-галузі; • Проведення адміністративно-територіальної, конституційної, податкової, судової реформ, децентралізації влади; • Зростання обсягів пасажирських та вантажних перевезень; • Розвиток туристичної індустрії. 	<ul style="list-style-type: none"> • Значний знос існуючої інфраструктури області, особливо у житлово-комунальному та дорожньому господарстві; • Відтік працездатного населення та молоді; • Низький рівень реальних доходів населення; • Високий рівень фізичного зносу основних фондів, застарілість технологій; • Високий рівень енергоспоживання на підприємствах і установах області; • Незадовільний стан доріг; • Недостатня впізнаваність Сумщини в Україні та світі; • Незадовільне пасажирсько-транспортне сполучення з іншими регіонами України; • Слабка виробнича база для переробки сільськогосподарської продукції; • Низький рівень впровадження інновацій у виробництві; • Низький рівень розвитку фермерства; • Значні диспропорції розвитку територій. <p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нестабільна ситуація в країні; • Загроза повторного вторгнення росії в Україну; • Демографічна та соціальна криза; • Підвищення вартості енергоносіїв та послуг житлово-комунального господарства; • Продовження деградації родючості ґрунтів; • Незахищеність права власності; • Розбалансованість гілок влади, високий рівень корупції, прояви політичного лобізму та низький рівень довіри до органів влади; • Монополія енергопостачальних структур; • Велика кількість контролюючих та фіскальних структур; • Недосконалість законодавства у сфері контролю за використанням природних ресурсів; • Наявність іноземних власників на стратегічних підприємствах.

Даний аналіз вказує на стратегічні напрямки майбутнього розвитку, які орієнтовані на створення інноваційної економіки XXI століття в промисловому і сільськогосподарському секторах (які є сильними сторонами). Це досягається шляхом залучення значних інвестиційних ресурсів до цих галузей (які представляють можливості) і розвитку людського капіталу. Підтримкою цього стратегічного напрямку є поліпшення інфраструктури та зростання малого і середнього бізнесу, зокрема в галузях високих технологій. Нова сільськогосподарська економіка нерозривно пов'язана з рівномірним розвитком територій. Туристична індустрія може стати додатковим галузевим напрямом в цій економіці.

Проведемо аналіз розвитку Краснопільської громади з точки зору інвестиційної активності.

Краснопільська громада

Українське суспільство відчуває військовий час як єдине ціле, об'єднуючись навколо спільної мети - повернути територіальну цілісність країни та відсторонити окупантів. Війна з Росією стала великим викликом для безпеки України, Європи і світу. Хоча російська агресія відступила з деяких областей, війна продовжується. Втручання внесло значні зміни у розвиток прикордонної території, ускладнюючи планування економічного розвитку. В умовах війни планувати будь-що стає надзвичайно складно і часто неможливо [31, 49].

Військові дії породжують серйозні проблеми для розвитку сільського господарства та переробки сільськогосподарської сировини. Близькість до зон бойових дій створює ризики для будь-якої господарської діяльності, зокрема для сільського господарства. Існує загроза для життя людей, майна та можливості проведення польових робіт через військову активність. Але страхування не ефективно через небажання страхових компаній гарантувати відшкодування збитків від військових дій. Мінне забруднення та оборонні споруди призвели до вибування частини сільськогосподарських угідь з

використання, що ставить сільськогосподарських виробників перед проблемою оподаткування. Пошкодження дорожньої інфраструктури складає труднощі з логістикою сільськогосподарської продукції, особливо для бізнесу поблизу фронтових ліній. Також, перебої в енергопостачанні обмежують можливості бізнесу, зменшуючи інвестиційний потенціал та ускладнюючи розвиток промисловості.

Наслідки воєнних подій глибоко відчуються в громаді, і сьогодні Краснопільська селищна рада змушена зосередити свої зусилля не лише на відбудові після завданого ворогом збитку, а й формування нової економіки, враховуючи нові реалії.

SWOT-аналіз інвестиційної діяльності Краснопільської громади:

Strengths (Сильні сторони):

Стратегічне розташування регіону, що може бути привабливим для інвесторів, зокрема через наявність природних ресурсів та близькість до інших розвинених регіонів.

Наявність потенційних інвестиційних об'єктів у сферах сільського господарства, енергетики, туризму та інфраструктури.

Активність місцевої влади та громадських організацій у залученні інвестицій та підтримці розвитку бізнесу.

Наявність потенційних джерел фінансування проєктів через грантову підтримку та співфінансування.

Weaknesses (Слабкі сторони):

Політична та економічна нестабільність в країні може вплинути на інвестиційну активність та надійність інвестиційного клімату.

Недостатня розвиненість інфраструктури та сервісів для підтримки бізнесу та інвесторів.

Відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів та низький рівень освіти в деяких галузях.

Обмеженість фінансових ресурсів у місцевому бюджеті для сприяння інвестиційній діяльності та розвитку бізнесу.

Opportunities (Можливості):

Збільшення інвестиційної привабливості регіону через активний маркетинг та просування інвестиційних можливостей.

Розвиток партнерських відносин з міжнародними фінансовими та донорськими організаціями для залучення додаткових інвестицій.

Запровадження інноваційних технологій та енергоефективних рішень у сільському господарстві та промисловості.

Розвиток туристичного сектору та інфраструктури для приваблення туристів та інвесторів.

Threats (Загрози):

Військова діяльність у регіоні та загроза воєнного конфлікту може відлякати потенційних інвесторів.

Негативний екологічний вплив індустріальних та сільськогосподарських підприємств може викликати обмеження у розвитку та інвестуванні [26, 27, 50, 51, 57, 60, 61, 65, 67].

Політичні та економічні кризи в країні можуть призвести до зменшення бюджетних асигнувань на розвиток регіону

Структурні проблеми в економіці та недостатня конкурентоспроможність бізнесу можуть ускладнити залучення інвестицій та розвиток нових підприємств.

Зміни в законодавстві або податкові реформи можуть негативно вплинути на інвестиційну активність та стабільність бізнес-середовища.

Конкуренція з іншими регіонами або країнами за приваблення інвестицій та ресурсів може знизити успішність залучення інвестицій у регіон.

Спад в економічній активності або глобальні фінансові кризи можуть призвести до скорочення інвестиційних потоків та втрат для регіону.

Щоб забезпечити успішну інвестиційну діяльність та просування розвитку Краснопільської громади, важливо ретельно оцінювати сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози. На основі цього аналізу можна розробити стратегії та заходи, спрямовані на максимізацію переваг та мінімізацію негативного впливу. Розуміння всіх аспектів інвестиційного клімату допоможе створити сприятливі умови для залучення інвестицій та стабільного економічного розвитку регіону.

3.2 Перспективи активізації інвестиційної діяльності Сумського регіону Краснопільської громади

Сьогоднішні головні завдання економічного спрямування Краснопільської громади включають:

1. Залучення інвестицій в підприємства та бюджетну сферу.
2. Забезпечення своєчасних розрахунків за електроенергію та газ для всіх категорій споживачів.
3. Впровадження новітніх технологій в енергозбереженні та енергоефективності.
4. Реформування та розвиток водопровідно-каналізаційної галузі.
5. Утилізація та захоронення ТПВ та запобігання їх негативному впливу на навколишнє середовище.
6. Модернізація комунальних підприємств.
7. Популяризація енергоефективних технологій серед населення.
8. Розвиток інфраструктури Інтернету та забезпечення доступу до нього.
9. Ремонт автомобільних доріг.

Передумови для активізації інвестиційної діяльності наразі існують в Україні. По-перше, існує багато фондів і організацій, що надають фінансову допомогу територіальним громадам для вирішення їх проблем. По-друге, це можливість отримання грантів та залучення позабюджетних коштів. По-третє, можна використовувати кошти місцевого бюджету для співфінансування інвестиційних проєктів.

Проте існують деякі проблеми:

Прикордонне розташування в умовах воєнної агресії скорочує рівень інвестиційної активності.

Скорочення величини іноземних інвестицій.

Обмеженість внутрішніх коштів для інвестування.

Основні завдання на 2023 рік:

Сприяння підвищенню інвестицій в економіку території.

Активізація залучення інвестицій у розвиток інфраструктури.

Налагодження співпраці з міжнародними фінансовими та донорськими організаціями для залучення інвестиційних ресурсів.

Очікувані результати:

Активізація інвестиційної діяльності

Заходи

1. Організація та участь у навчальних заходах, таких як семінари та тренінги, з метою навчання фахівців розвитку території.
2. Створення Інвестиційного Центру чи Служби для надання послуг у сфері інвестицій та як спосіб сприяння взаємодії між органами влади та бізнесу.
3. Розробка та подання проєктних пропозицій громади для участі у різноманітних конкурсах та програмах фінансової підтримки, включаючи Фонд державного регіонального розвитку, Всеукраїнський конкурс для органів місцевого самоврядування, а також ініціативи міжнародних донорських та фінансових організацій.
4. Організація зустрічей та нарад із підприємцями та інвесторами з метою визначення потреб у регіоні щодо інвестицій та сприяння у розробці та реалізації інвестиційних проєктів. Також можливе проведення презентацій потенційних інвестиційних можливостей регіону для привертання нових інвесторів.
5. Проведення інформаційних кампаній та просвітницьких заходів з метою популяризації інвестиційного потенціалу регіону серед місцевого населення та потенційних інвесторів.
6. Створення та активне підтримання веб-порталу або онлайн-платформи для публікації інформації про інвестиційні можливості регіону, оголошення проєктних пропозицій та надання консультацій інвесторам.

7. Розвиток партнерських відносин з фінансовими та інвестиційними установами, а також з місцевими та міжнародними бізнес-асоціаціями для спільного розвитку та реалізації інвестиційних проєктів.
8. Проведення аналізу інвестиційного клімату регіону та розробка стратегій та заходів щодо його поліпшення, включаючи заходи з підвищення юридичної та фінансової прозорості, спрощення бюрократичних процедур та забезпечення правової стабільності для інвесторів.

Для активізації інвестиційної діяльності регіону Краснопільської громади можна рекомендувати наступні заходи:

- Створення сприятливого інвестиційного клімату: Розвиток бізнес-френдлі законодавства, спрощення адміністративних процедур для бізнесу, зменшення бюрократичних перешкод та забезпечення прозорості у владі можуть залучити більше інвесторів.
- Привабливість інвестиційних проєктів: Розробка перспективних інвестиційних проєктів з врахуванням потреб громади та потенційних інвесторів. Важливо провести аналіз ринку та конкурентоспроможності проєктів.
- Активний маркетинг і просування: Продаж регіону як привабливого місця для інвестицій через участь у виставках, конференціях, вебінарах та інших заходах для просування інвестиційного потенціалу.
- Розвиток інфраструктури: Покращення транспортної, енергетичної та інформаційної інфраструктури може збільшити привабливість регіону для інвесторів.
- Підтримка малих та середніх підприємств: Створення програм та ініціатив для підтримки малого та середнього бізнесу може сприяти розвитку підприємництва та залученню інвестицій.
- Партнерство з іншими регіонами та міжнародними організаціями: Співпраця з іншими регіонами та міжнародними партнерами може

допомогти залучити додаткові ресурси та знайти нові можливості для інвестицій.

- Розвиток людських ресурсів: Інвестування в освіту, навчання та розвиток кадрів може зробити регіон більш привабливим для інвесторів, оскільки забезпечить наявність кваліфікованої робочої сили.

Ці заходи сприятимуть покращенню інвестиційного клімату та приверненню більшого обсягу інвестицій до регіону Краснопільської громади.

ВИСНОВОК

У світлі інформації, що була наведена, можна зробити наступні висновки щодо ефективності інвестиційної діяльності в Україні в умовах довоєнного періоду та війни:

Недостатнє обґрунтування і неправильний вибір напрямків інвестування призвели до припинення інвестиційних процесів і загострення інвестиційної кризи в Україні. Це особливо актуально в умовах війни, коли існує значний ризик для інвесторів.

Незважаючи на високий потенціал України для інвестицій, зокрема щодо її географічного розташування та природних ресурсів, війна створює серйозні виклики для приваблення інвестицій. Необхідно активно працювати над стабілізацією економічного середовища та зменшенням політичної та економічної нестабільності.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів є надзвичайно важливою в умовах війни, оскільки потребує глибокого аналізу ризиків та можливостей. Це допоможе інвесторам приймати обґрунтовані рішення та зменшувати можливі втрати.

Для забезпечення стійкого економічного зростання в умовах війни необхідно активно вдосконалювати інвестиційну політику, залучати додаткові інвестиції та створювати сприятливе економічне середовище для інвесторів.

Важливо також зосередитися на розвитку внутрішніх інвестиційних ресурсів та прискоренні процесів оновлення економіки та інфраструктури в умовах війни, щоб зменшити залежність від зовнішніх джерел інвестицій.

Узагальнюючи, ефективна інвестиційна діяльність в Україні в умовах війни вимагає комплексного підходу, включаючи реформи, стабілізацію

ситуації в країні, оцінку ризиків та можливостей, а також активне залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестиційних ресурсів.

Для активізації інвестиційної діяльності регіону Краснопільської громади можна рекомендувати наступні заходи:

- Створення сприятливого інвестиційного клімату: Розвиток бізнес-френдлі законодавства, спрощення адміністративних процедур для бізнесу, зменшення бюрократичних перешкод та забезпечення прозорості у владі можуть залучити більше інвесторів.
- Привабливість інвестиційних проєктів: Розробка перспективних інвестиційних проєктів з врахуванням потреб громади та потенційних інвесторів. Важливо провести аналіз ринку та конкурентоспроможності проєктів.
- Активний маркетинг і просування: Продаж регіону як привабливого місця для інвестицій через участь у виставках, конференціях, вебінарах та інших заходах для просування інвестиційного потенціалу.
- Розвиток інфраструктури: Покращення транспортної, енергетичної та інформаційної інфраструктури може збільшити привабливість регіону для інвесторів.
- Підтримка малих та середніх підприємств: Створення програм та ініціатив для підтримки малого та середнього бізнесу може сприяти розвитку підприємництва та залученню інвестицій.
- Партнерство з іншими регіонами та міжнародними організаціями: Співпраця з іншими регіонами та міжнародними партнерами може допомогти залучити додаткові ресурси та знайти нові можливості для інвестицій.
- Розвиток людських ресурсів: Інвестування в освіту, навчання та розвиток кадрів може зробити регіон більш привабливим для інвесторів, оскільки забезпечить наявність кваліфікованої робочої сили.

Ці заходи сприятимуть покращенню інвестиційного клімату та приверненню більшого обсягу інвестицій до регіону Краснопільської громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. . Єпіфанова І. Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств. М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 188с
2. [v-pechat-pasport2020-ukr.pdf \(smr.gov.ua\)](http://v-pechat-pasport2020-ukr.pdf)
3. Бережна І.Ю. Поняття та роль інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу на сучасному етапі економічного розвитку. Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2011. - №1(9). – С.86-91.
4. Бутко М. П. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестицій у регіональних господарських системах . М. П. Бутко, О. Ю. Акименко. Регіональна економіка. – 2010. – №1. – С. 39-47.
5. [Використання коштів обласного бюджету \(sorada.gov.ua\)](http://sorada.gov.ua)
6. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України. О.В. Гаврилюк. Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 99
7. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Алерта, 2003.
8. [Дослідження та аналітика - European Business Association \(eba.com.ua\)](http://eba.com.ua)
9. Закон України «іноземні інвестиції» № 93/96-ВР від 18 березня 1996 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: [Про іноземні інвестиції | від 13.03.1992 № 2198-XII \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
11. Закон України «Про режим іноземного інвестування» [№ 94/96-ВР](http://rada.gov.ua) від 19.03.96 . [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: [Про режим іноземного інвест... | від 19.03.1996 № 93/96-ВР \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)
12. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та політика активізації: монографія. В.С. Кравців, М.І. Мельник, В.Б. Антонов; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2011. – 366 с.
13. [Інвестиційна діяльність станом на 2021 рік \(sm.gov.ua\)](http://sm.gov.ua)
14. Кириченко О. А. Інвестування : підручник. О. А. Кириченко, С. А. Єрохін. – К. : Знання, 2009. – 573 с
15. Марченко Н.А. Рейтингова оцінка України за рівнем інвестиційної привабливості. Н.А. Марченко. Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2011. – № 2 (10). – С. 94–100.
16. Мусіна Л.А. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інноваційних виробництв і технологій. Л.А. Мусіна. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. пр. – К.: НДЕІ, 2012. – № 5(132). – С. 78–82
17. Онопрієнко О.Д. Міжнародний рейтинг України як критерій її інвестиційної привабливості. О.Д. Онопрієнко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/ejournals/PSPE/2011_3/Onoprienko_311.htm.

18. Організація управлінського обліку в інвестиційній діяльності. Проблеми науки. – 2008. - №4. – с. 2-7.
19. Правик Ю. М. Інвестиційний менеджмент : навч. посібн. / Ю. М. Правик. – К. : Знання, 2007. – 431 с.
20. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2013 рік [Електронний ресурс]. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К., 2013. – 353 с. – Режим доступу : http://www.csi.org.ua/www/wp-content/uploads/2013/04/zvitproinvestpryab_.pdf
21. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2014 рік [Електронний ресурс]. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К., 2014. – 390 с. – Режим доступу : <http://www.ier.com.ua/ua/projects?pid=4254>
22. Ривак О.С. Інвестиційна діяльність в Україні. Студентський науковий вісник. – 2009. - №1. – С. 228-240.
23. Савчук Н. Стан інвестиційного клімату України та напрями його покращення. Н. Савчук. Науковий вісник «Демократичне врядування». — 2011. — № 8. — С. 49–56
24. Статистична інформація. Державна служба статистики України [Управління статистики \(ukrstat.gov.ua\)](http://ukrstat.gov.ua)
25. Україна: перспективи розвитку (Консенсус-прогноз). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2015. – Вип. 38. – 28 с.
26. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України // Енергоефективність та відновлювальна енергетика в Україні: проблеми управління / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – С. 72-85. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025>
27. Вороненко В.И., Бурлакова И.М.. Эффекты от использования энергетических природных ресурсов в странах Европейского союза и Украине. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 61-66. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70636>
28. Вороненко В.И., Горобченко Д.В. Теоретические модели анализа эколого-экономического развития. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 157. С. 65-68. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83711>
29. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488>
30. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229>

31. Гриценко П., Коваленко Є., Вороненко В., Смакоуз А., Степаненко Є. Аналіз дефініції «зміни» як економічної категорії. Механізм регулювання економіки, (1 (91), 92-98. URL: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07>
32. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>
33. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
34. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>
35. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523>
36. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>
37. Лукаш, О., Дерев'янку, Ю., Васильєва, Т., & Танащук, М. (2022). Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 31-39. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90532>
38. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>
39. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532>
40. Мельник, Л. (2022). Росія – країна, побудована на порушенні божих заповідей: погляд економіста . Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 141-150. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.10>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90536>

41. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій). Сумський державний університет, с. 180. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>
42. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043>
43. Омеляненко В.А., Литвиненко С.М., Вороненко В.І. Аналіз потенціалу конвергенції біо- та нанотехнологій в космічній галузі (національний та міжнародний аспект). Інновації і трансфер технологій: методи, моделі та механізми управління: колективна монографія / за ред. д.е.н. В.А. Омеляненка. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 284-296.
44. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>
45. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91526>
46. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91527>
47. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746>
48. Hrytsenko P., Voronenko V., Kovalenko Ye., Kurman T., Omelianenko V. Assessment of the development of innovation activities in the regions: Case of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2021. 19(4). P. 77-88. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85729> (SCOPUS)
49. Hrytsenko, P.V., Kovalenko, Y.V., Voronenko, V.I., Smakouz, A.M., Stepanenko, Y.S. Analysis of the Definition of “Change” as an Economic Category. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. С. 92-98. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025>
50. Ji, Z., & Sotnyk, I. (2023). Economic analysis of energy efficiency of China's and India's national economies. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99)), 11-16. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.02> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91221>
51. Jianming Mu, Goncharenko O. S., Chortok Yu. V., Yaremenko A. H. Peculiarities of Formation of the Region's Logistics Infrastructure on the Basis of

Eco-Innovations Within the Framework of Stakeholders' Partnership in the Enterprise-Region-State System // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 4. P. 22-29. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.94.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87514>

52. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>

53. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of OECD and EU countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585>

54. Kubatko, O. V., Kubatko, O. V., Sachnenko, T. I., Oluwaseun, O. O. Organization of Business Activities with Account to Environmental and Economic Aspects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 76-85. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85180>

55. Kubatko, O., Merritt, R., Duane, S., & Piven, V. (2023). The impact of the COVID-19 pandemic on global food system resilience. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99)), 144-148. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.22>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91371>

56. Lukash, O. A., Derev'yanko, Y. M., Kozlov, D. V., Mukorez, A. I. Regional Economic Development in The Context of the COVID-19 Pandemic and the Economic Crisis // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 99-107. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84026>

57. Melnyk, L. Hr., Shaulska, L. V., Mazin, Yu. O., Matsenko, O. I., Piven, V. S., Konoplov, V. V. Modern Trends in the Production of Renewable Energy: the Cost Benefit Approach // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.01>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83761>

58. Melnyk, L., Karintseva, O., Kubatko, O., Derev'yanko, Y., & Matsenko, O. (2022). Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96)), 7-13. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.01>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89627>

59. Melnyk, L., Kovalov, B., Mykahilov, S., Mykhailov, S., Skrypka, Y., & Starodub, I. (2022). Dynamics of reproduction of economic systems in the transition to digital economy – in the light of synergetic theory of development*. Mechanism of an Economic Regulation, (3-4(97-98)), 7-14. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.01>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90520>

60. Melnyk, L., Matsenko, O., Kalinichenko, L., Holub, A., & Sotnyk, I. (2023). Instruments for ensuring the phase transition of economic systems to management based on Industries 3.0, 4.0, 5.0. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99)), 34-40. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.06>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91226>
61. Nesterenko V., Dolhosheieva O., Kirilieva A., Voronenko V., Hrytsenko P. «Green» vector of the economic development of the country. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. C. 82-90.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533>
62. Nikulina, M., Sotnyk, I., Derykolenko, O., & Starodub, I. (2022). Unemployment in Ukraine's economy: COVID-19, war and digitalization. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96)), 25-32.
<https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89630>
63. Omelyanenko V., Pidorychev I., Voronenko V., Andrusiak N., Omelianenko O., Fyliuk H., Matkovskiy P., Kosmidailo I. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficiency Estimations at the Regional Level. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22, No. 6. P. 400-407.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89615>
64. Sotnyk I. M., Nahornyi M. V., Maslii M. Yu., Nikulina M. P., Yehorov Y. V. Problems of Unemployment in Ukraine Under the COVID-19 Pandemic // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 88-96. DOI:
<https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87534>
65. Sotnyk, I. M., Matsenko, O. M., Popov, V. S., Martymianov, A. S. Ensuring the Economic Competitiveness of Small Green Energy Projects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 28-40. DOI:
<https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84021>
66. Tambovceva, T. T., Melnyk, L. Hr., Dehtyarova, I. B., Nikolaev, S. O. Circular Economy: Tendencies and Development Perspectives // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 33-42. DOI:
<https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85156>
67. Voronenko V., Horobchenko D. Approaches to the Formation of a Theoretical Model for the Analysis of Environmental and Economic Development. Journal of Environmental Management and Tourism. Craiova: ASERS Publishing, 2018. Vol. 9, Issue Number 5(29). P. 1108-1119.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77227>

